

FORHOLDSREGLER VED INDSATS PÅ

ASBEST- FORURENEDE

BRAND- OG SKADESTEDER

Indledning

Asbest blev anvendt i en række bygningsmaterialer fra ca. 1930 og helt op til midten af 1980'erne.

Målet med branchevejledningen er at "klæde ledelse og medarbejdere på til at håndtere indsatser på brand- og skadesteder, hvor der forekommer asbest på sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlig måde

Denne branchevejledning er udarbejdet af brancheudvalget for brand- og redning for BAR transport og engros. Arbejdstilsynet har haft branchevejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet branchevejledningen, som foreligger og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner indenfor det pågældende område

Udarbejdelse af arbejdspladsvurdering (APV)

Udover den almindelige arbejdspladsvurdering (APV), som alle virksomheder skal udarbejde, skal der udarbejdes en særlig APV, som beskriver de foranstaltninger, der skal foretages for at overholde de særlige asbestregler ved indsatser på brand- og skadesteder, hvor der er risiko for, at de ansatte kan blive udsat for asbeststøv, eller hvor der er mistanke om, at der kan forekomme asbest, f.eks. fra bølge- eternitplader, skifereternit eller sprøjteasbest.

APV'en skal udarbejdes, før brandberedskabet skal ud at slukke brande i bygninger, hvor der

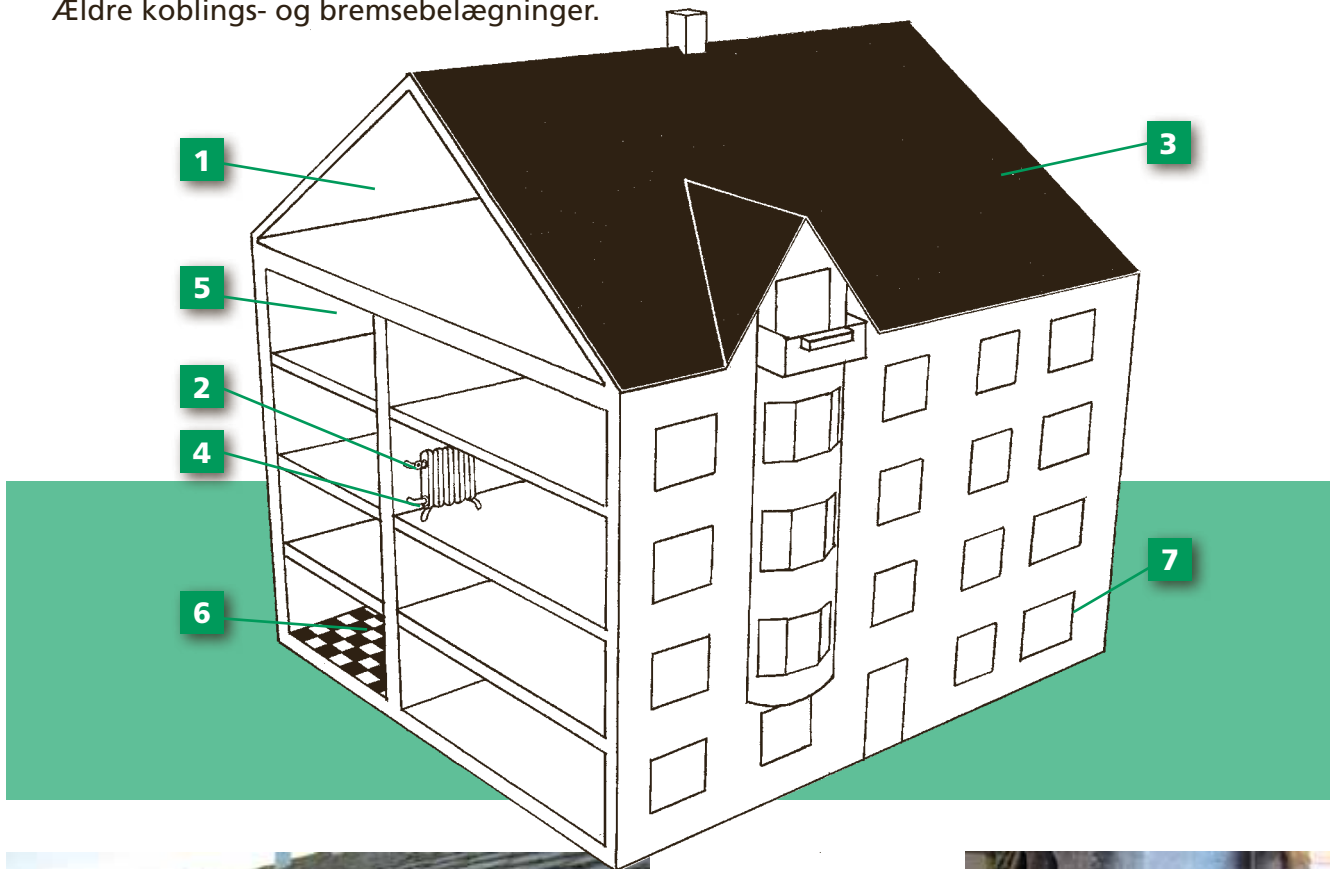
er risiko for at blive udsat for støv fra asbest eller asbestholdigt materiale, således at der er en plan for, hvordan slukning af en brand med asbestholdige materialer kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. APV'en skal tage udgangspunkt i de nedenfor beskrevne forholdsregler, som bl.a. beskriver: Beklædningsforhold, støvdæmpning, efterslukning, oprydning, omklædning, rengøring, og instruktion. Det er arbejdsgiveren, der har ansvaret, at der foreligger en udarbejdet APV for indsatser, hvor der kan forekomme af asbest.

Hvor findes asbesten?

I det følgende er der en kort oversigt over, hvor man kan forvente at finde asbest:

- 1 Løs isolering i loftkonstruktioner
 - 2 Isolering af varmerør, hvor asbestisoleringen er omviklet med lærred
 - 3 Tag- og facadebeklædning. F.eks. Eternit B5 og Eternit-skifer – tagbeklædning og Eternit B12 – facadebeklædning
 - 4 Teknisk isolering på rør og varmeanlæg
 - 5 Lofts- og vægbeklædning, f.eks. perforerede og uperforerede plader
 - 6 Gulve (asbestvinyl)
 - 7 Lim, puds, mørtler, spartelmasser, fugemasser, tagpap, og malervarer
- Ventilationskanaler
Pakninger
Ældre koblings- og bremsebelægninger.

Skiffereternittag med asbest.

Her ses et affaldsrør med asbest.

Hvor er asbesten en risiko i slukningsarbejdet?

Asbest findes først og fremmest på tage og facader, der er beklædt med asbestcementplader ofte bølgeeternit eller eternitskifer samt i kældre, hvor rørisolering i bøjninger kan have et stort indhold af asbestfibre. Ældre skibe kan også have store mængder asbest i form af sprøjteasbest.

Der blev anvendt asbest i eternit indtil 1987 og i rørbøjninger og som sprøjteasbest indtil 1972.

Asbest er også anvendt en række andre steder inde i bygninger, men er normalt indkapslet, f.eks. bag fliser som fliseklæb, i gulve samt i lim og spartelmasser. Risikoen for udsættelse for asbestfibre fra disse materialer under slukningsarbejdet anses for minimalt.

Ved mistanke om tilstedeværelsen af asbestholdige materialer ved brand eller andre ulykker i bygninger, skibe, køretøjer og lignende steder skal der arbejdes efter reglerne i asbestbekendtgørelsen.

Lederen af indsatsen har som Arbejdsgiverens repræsentant ansvaret for, at indsatsen bliver udført sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt i overensstemmelse med APV'en

Lederen skal i første fase foretage en konkret risikovurdering og bygge sine dispositioner på sin egen tekniske viden og skal alene ved mistanken om tilstedeværelsen af asbest iværksætte de nødvendige foranstaltninger, således at sluknings/redningsmandskabet kan udføre deres arbejde sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Foregår slukningen på en ældre (>25 år) bygning med eternitbeklædning på facade eller tag, eller er det i kælder med rørisolering ældre end 40 år, iværksættes de nødvendige foranstaltninger umiddelbart.

Forholdsregler:

Afgørelsen af hvilke forholdsregler der skal træffes på brand- eller skadestedet ved risiko for støv fra asbest, tages af arbejdsgiverens repræsentant på brand- og skadestedet (indsats- eller holdlederen) i henhold til Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelser om asbest. Forholdsreglerne er præciseret i de følgende afsnit.

Indsats på brand- og skadesteder hvor der findes asbestholdige materialer

Indsatsbeklædning:

Branddragten skal være egnet, og arbejdstøjet skal være støvafvisende og slutte tæt omkring hals og håndled. Luftforsynet åndedrætsværn anvendes. En medarbejder må kun arbejde med luftforsynet åndedrætsværn 6 timer dagligt.

Særlige forholdsregler ved indsats i områder med asbest

Støvdæmpning:

Det er forbudt at bruge højtryksspuling på asbestholdige materialer. I stedet anvendes lavtrykståge – også til dæmpning af det generelle støvniveau på skadestedet og dets omgivelser. Med fordel kan brandslukningsskum anvendes, da det er støvdæmpende i flere dage f.eks. "BIO FOR".

Efterslukning:

Den nødvendige efterslukning foretages også med lavtrykståge og iført luftforsynet åndedrætsværn. Hvis der under efterslukningen foretages nedrivning af asbestholdige byggematerialer, skal arbejdet udføres efter asbestbekendtgørelsens § 20 stk 3. Ved nedrivningsarbejdet må der kun anvendes luftforsynet åndedrætsværn i 4 timer pr. dag efter § 20 stk.3 i asbestbekendtgørelsen.

Oprydningsfasen:

Når den nødvendige efterslukning har fundet sted, er brandstedet at betragte som et almindeligt asbestforurenset område, og alt arbejde skal herefter foregå i henhold til gældende regler.

Omkklædning:

Omkklædning af indsatsmandskabet, og andre der har været udsat for asbestforurening, skal ske på et dertil udpeget sted i umiddelbar nærhed af brandstedet for at mindske spredning af asbestfibre. Arbejdstilsynet præciserer, at der skal være mulighed for omklædning og bad nær brandstedet umiddelbart efter, at mandskabet har afført sig det asbestforurenede tøj.

Branddragten befugtes og aftages og anbringes i en tætlukkende plastpose mærket "Asbest".

Herefter kan åndedrætsværnet fjernes.

Rengøring:

Alt benyttet udstyr skylles på stedet af mandskab iført egnet overtrækstøj og åndedrætsværn, så de ikke udsættes for asbestfibre.

Afspærring:

Skadestedet overleveres til de stedlige miljømyndigheder, efter at der er foretaget afspærring og skiltning i henhold til bekendtgørelse om asbest.

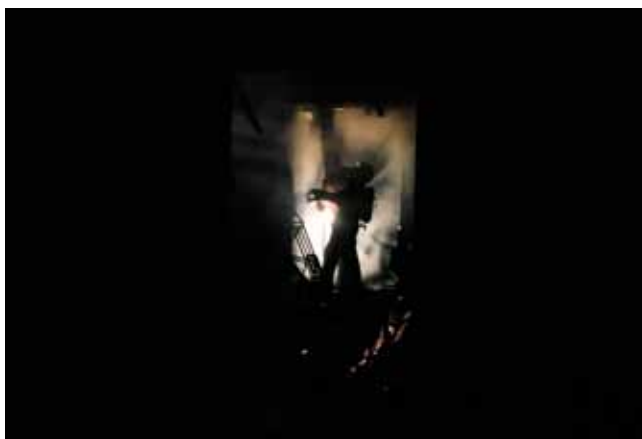
Instruktion:

Som et led i uddannelsen til brandfolk skal der gives en instruktion om forholdsregler, hvor der er konstateret asbest eller der er mistanke om asbest som beskrevet i Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse om asbest. § 27 Stk. 2. Ansatte beskæftiget med andet arbejde end det, som er nævnt i stk.1, og som bliver eller kan blive udsat for påvirkning fra støv fra asbest, skal gennemgå relevant oplærings- og instruktionsforløb med hensyn til forebyggelse og sikkerhed, især for så vidt angår;

- 1) asbests egenskaber og virkninger for sundheden, herunder de synergistiske virkninger af rygning,
- 2) produkttyper eller materialer, der kan formodes at indeholde asbest,
- 3) aktiviteter, der kan medføre asbesteksponering og betydningen af forebyggende kontrolforanstaltninger, for at formindske eksponeringen,
- 4) sikre arbejdsmetoder, kontrol og personlige værnemidler,
- 5) formålet med og det rette valg af ånde-drætsværn samt hermed forbundne begrænsninger og rigtig anvendelse,
- 6) nødforanstaltninger,
- 7) procedurer for dekontaminering,
- 8) bortskaffelse af affald, og
- 9) krav om helbreds kontrol.

Registrering af den ansatte der har været udsat for asbest:

Arbejdsgiveren skal registrere de ansatte i en protokol med angivelse af arten og varigheden af deres arbejde samt den påvirkning af asbest, der er forbundet hermed, på lige fod med registrering efter udsættelse for f.eks. radioaktivitet. Protokollen skal opbevares i mindst 40 år, efter udsættelsen for asbest er ophørt.

De ansatte har adgang til de oplysninger, der for deres egen person er indført i protokollen. De ansatte og deres repræsentanter inden for virksomheden eller anlægget har adgang til de kollektive og anonyme oplysninger i protokollen

Referencer:

Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 1502 af 21. december 2004 om asbest med senere ændringer

Arbejdstilsynets vejledning C.2.2, juli 2005 om asbest

Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004 om arbejdets udførelse med senere ændringer

Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 292 af 26. juli 2001 om arbejde med stoffer og materialer med senere ændringer

Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 908 af 27. september 2005 om foranstaltninger til forebyggelse af kræft risikoen ved arbejde med stoffer og materialer med senere ændringer.

Beskæftigelsesministeriets lovbekendtgørelse om lov om arbejdsmiljø nr. 1072 af 7. september 2010

Miljøministeriets bekendtgørelse om affald nr. 224 af 7. marts 2011

SBI-anvisning nr. 153: Asbestholdige materialer i bygninger, Statens Byggeforskningsinstitut, 1986.

SBI-anvisning 228: Asbest i bygninger – Regler, identifikation og håndtering, 1. udgave 2010

SBI-anvisning 229: Byggematerialer med asbest, 2010

BAR B&A branchevejledning februar 2009 "Når du støder på asbest – sådan gør du" ..

Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 1273 af 18. december 1996 om sikkerhedskrav til personlige værnemidler

Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 1706 af 15. december 2010 om brug af personlige værnemidler – med senere ændringer

(Se i øvrigt At's hjemmeside om ændrede bekendtgørelser m.v.)

Brancheejledningen kan bestilles af organisationernes medlemmer gennem egen organisation eller downloades fra www.bartransportogengros.dk

Fællessekretariatet

Hannemanns Allé 25
2300 København S
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf.: 70 300 300

Arbejdsgiversekretariatet

Hannemanns Allé 25
2300 København S
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstilsynet

Postboks 1228
0900 København C
Tlf.: 70 12 12 88
www.at.dk

Arbejdsledersekretariatet

Vermlandsgade 65
2300 København S
Tlf.: 32 83 32 83

Brancheejledningen kan købes gennem

**Det Nationale Forskningscenter for
Arbejds miljø**

Lersø Parkallé 105
2100 København Ø
Tlf.: 39 16 52 30
www.arbejdsmiljobutikken.dk

**Branchearbejds miljørådet
for transport og engros**

www.bartransport.dk

Layout: Søren Sørensens Tegnestue
Tryk: PrintDivision
Revideret udgave, 1. oplag, 2012
ISBN nr. 978-87-92868-17-6
Vare nr. 123018

